PETRA OBCHOD S CIRKEVNÝMI POTREBAMI A KNIHKUPECTVO MÁ NA SKLADE:

Veliký sborník I.–III. viazaný	100,–
Veliký zborník I. diel (cirk. slov.) brož.	20,–
Trebník	40,–
Pravoslavný katechismus (český a rus.)	9,50
Pravoslávny katechizmus (slov.)	9,–
Dr. Kernaševič: Zrovnávacie bohoslovie	25,–
Fencik: Liturgika (rus.)	3,80
Prot. Aleš: Liturgika (česká)	2,85
Patriarcha Alexij: Výbor z díla (český)	10,–
Patriarcha Sergij: O spasení (slov.)	10,–
Metropolita Nikolaj: Výňatok z diela	12,–
Prof. Berezovský: Dogmatika (I. a II. diel)	à 30,–
Metr. Jelevferij: Na Božej nive (slov.)	8,55
Metr. Jelevferij: Na Božej nive (rus.)	7,60
Cirkevné právo	37,–
Homiletika	10,–
Dr. Kačur I.: Stručný prehľad cirkevnej archeológie a výtvar. umenia	15,–
Dr. Kernaševič: Pastorálka	18,–
Dr. Kernaševič: Všeobecný typikon	16,–
Praktický trebník	40,–
Teologický zborník III.	65,–
Základné bohoslovie	24,–
Dr. St. Balogh: Úvod do filozofie	10.–
Obrázky „Pamiatka na 1. sv. Prijímanie"	3,–
Nový zákon a Apoštol (cirk. slovanský)	50,–
Pravoslávny kalendár 1972	13,–

Budúce číslo vyjde 10. augusta 1972

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 313 79. Vedie red. rada Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red.: prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukelské tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS – Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 48 – Povolené Výnosom MIO č. j. 248/II/2 12-V-52 zo dňa 28. mája 1952.

ODKAZ SV. CYRILA A METODA

ROČNÍK XVIII. – ORGÁN PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI – č. 7/1972

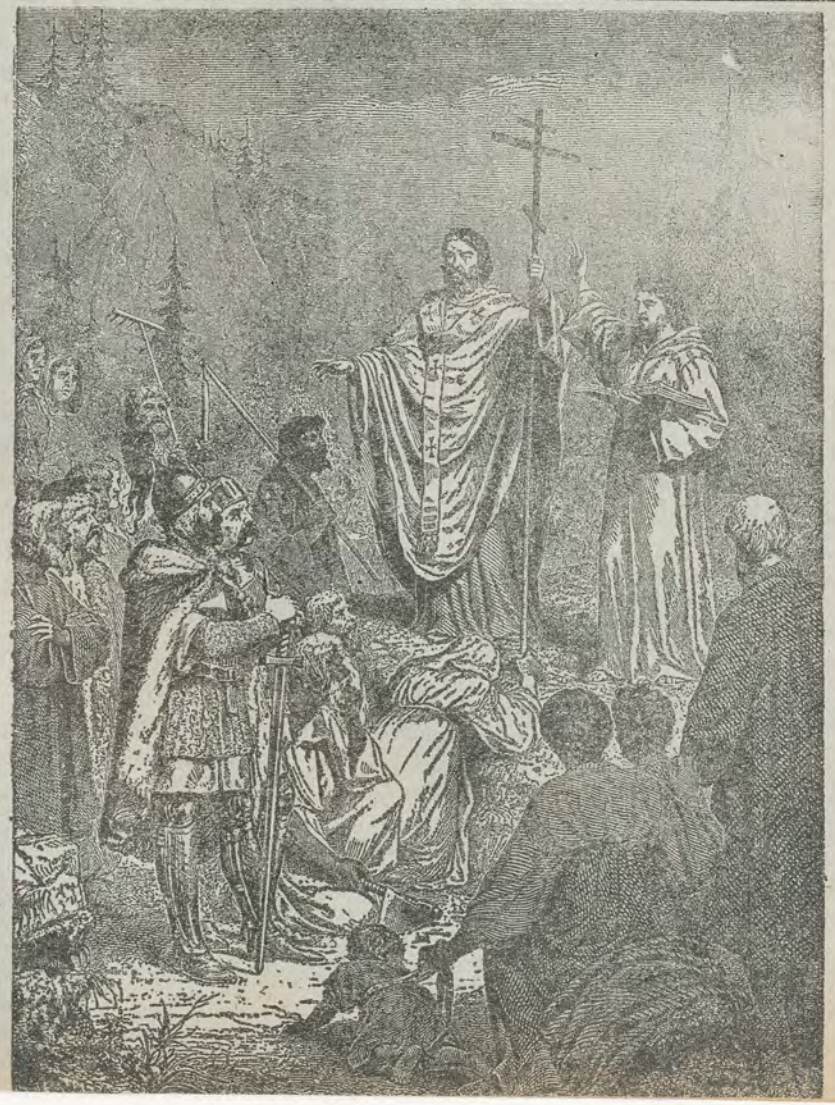

Detská príloha nášho Odkazu

Milé deti,

Dúfam, že sa cítite výborne po úspešne (či nie?) zakončenom školskom roku. Nemusím vám pripomínať, že sú tu prázdniny a pred vami ležia dva voľné mesiace ako zelená, širošíra lúka, plná nádejí a radostí. Aby ste mali o prázdninách o čom premýšľať, aby ste boli dobré a nezlostili rodičov, nadhodíme si dnes niečo o dobru ako takom.

Často počujete: buď dobrý! Ako? Človek má vždy byť dobrý, úprimný a statočný. To znamená, že má plniť všetky svoje povinnosti k Bohu i k blížnym. Kto sa dopúšťa zla, ten má dušu nepokojnú, lebo sa v nej ozývajú výčitky svedomia. To je hlas Boha.

Boh je všade a všetko vidí. Ak by vás teda napadlo hocičo zlé vo chvíľach ničnerobenia, uvedomte si to. Boh pozná i vaše myšlienky. Nemyslite preto nikdy na nič zlého, ani o svojich kamarátoch, keď sa povadíte. Zažeňte rýchlo každú myšlienku na zlo, lebo Boh nemiluje toho človeka, ktorý myslí a koná zle.

Boh sídli i v srdci človeka a chce, aby Jeho príbytok bol stále čistý a nepoškvrnený. Ináč by tam nemohol bývať. Byť zlým teda znamená, že vyháňate Boha. Je väčšieho hriechu?

Okrem toho, čo bežne voláme byť dobrým, t. j. počúvať rodičov, dobre sa učiť, konať svoje povinnosti a byť zbožným kresťanom, treba ešte niečo. Je to prístup k druhým ľuďom, hovorí sa tomu láska k blížnemu. Azda sa vám niekedy vidí, že nie je možné milovať toho, kto nás nenávidí. Aj mne sa to zdá; boli by sme svätými, keby sme to dokázali hneď. Začať treba ináč. Neodpovedať na nenávisť nenávisťou. Prejde čas a naša nenávisť sa mierni a mierni, stáva sa len ľahostajnosťou. Prechádzame ľahostajne okolo toho, ktorého sme predtým nenávideli. Môže sa stať, že ľahostajnému pre nás človeku hrozí nebezpečie. Určite mu pomôžeme, ale to už je prejav lásky k blížnemu.

Vidíme teda, že rýchlo a najprv sa treba striasť nenávisti, predpojatosti, namýšľania si, že nás ten alebo onen nemá rád. Potom budeme dobrými ľuďmi a bude nás mať každý rád.

Dobrého človeka ľúbiť nie je zázrak. Dobrého človeka má rád každý, už na tvári mu vidno jeho dobrotu.

Spoločnosť zložená z dobrých ľudí, to bude dobrá spoločnosť. Cit a úctu k ľuďom si preto treba v sebe pestovať. O ľuďoch si máme myslieť len to najlepšie. Veľakrát sa sklameme, ale veľakrát budeme aj prekvapení láskou, ktorú sme nečakali. Je to veľká odmena.

Detičky, popremýšľajte o tom všetkom.

Zlo vedie do záhuby a začína sa hocikedy maličkosťou, malým klamstvom. Buďte preto vždy dobré!

Vaša teta Helena.

Otče náš...

Každý veriaci človek sa vo svojom živote usiluje činiť veci dobré a užitočné. Želaním každého z nás je, aby sa žilo lepšie a radostnejšie. My, veriaci ľudia, sa riadime uvedenými príkladmi sv. Písma, ktoré nás poúča: **„Chlib naš nasuščnyj dažď nam dnes...“** To znamená, že týmito slovami prosíme o jedlo, pitie, teplo a svetlo. Chlieb duchovný je slovo Božie. Je tu vyjadrená prvoradá povinnosť človeka, aby zabezpečil všetko potrebné pre svoj telesný a duchovný život. **„Tak svieť vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a velebili vášho Otca, ktorý je na nebesiach!“** (Mat. 5,16). Vytváraj hodnoty, ktoré budú tým najlepším vysvedčením a svedectvom o našej obetavej každodennej práci. K tomuto úsiliu nás vedie Božie prikázanie: **„Pamätaj, aby si deň odpočinku svätil: šesť dní budeš pracovať a konať všetky práce svoje, ale dňa siedmeho však je odpočinutie Hospodina Boha tvojho!“** Nemôžeme nečinne čakať a spoliehať sa, že si všetko potrebné vymodlíme. Musíme priložiť ruku k dielu a Pán nášmu konaniu požehná a pošle nám svoju milosť.

Popri svojich každodenných povinnostiach, pri práci, zábave, máme mať na mysli našu mravnú zodpovednosť voči sebe, svojmu

bližnemu. Myslieť na Pána Boha, ktorý pozoruje naše činy a skutky. Všade kde sme, je s nami v našej blízkosti. Preto je dôležité robiť svoju prácu dobre a statočne, nech už ju robíme kdekoľvek. Každá práca je dôležitá a významná. Buďme vždy skromní a vytrvalí: **„A kto by medzi vami chcel byť prvý nech je vaším sluhom. Ako ani Syn človeka neprišiel, aby Jemu slúžili, ale aby On slúžil a dal dušu ako výkupné za mnohých“** (Mat. 20, 27–28). Isus Christos nám má byť príkladom v obetavosti, pracovitosti, svedomitosti a v plnení povinností. Každý z nás dostáva hrivny od Pána a s týmito hrivnami máme rozumne hospodáriť. Sú to Božie dary a milosti. Dostávame ich na základe múdrosti a prozreteľnosti Božej, podľa našej spôsobilosti. Príde však deň a hodina, kedy budeme musieť vydať počet za svoju prácu. Jestvujú ľudia, ktorí vedia dobre hospodáriť s jedinou zverenou hrivnou, ale, bohužiaľ, niektorí zakopávajú i desať zverených hrivien. Hrivnu zakopáva ten, kto ponúkané milosti odmieta, alebo kto daných mu Božích darov a nadania užíva len sám pre seba a na svojich spolublížnych zabúda. Je to dosť sebecké a odvážne. O takom človeku platia slová Písma sv.: **„Služobník nešľachetný a lenivý, vedel si, že žnem, kde som nezasial, a zbieram, kde som nerozsypal“.** Každý z nás, kto sa pričiní, bude mať dostatok všetkého. Vždy treba spájať telesné potreby s duchovnými.

Z mnohých príkladov poznáme pracovitosť učeníkov Pánových – apoštolov: **„Apoštolovia zišli sa k Isusovi a oznámili mu všetko, čo urobili a učili . . .“ Lebo toľkí prichádzali a odchádzali, že sa nemali ani kedy najesť“** (Mar. 6,30–31). Stretávame sa často s našimi veriacimi a počujeme sťažnosti na nedostatok času, všetci majú veľa práce. Mladá generácia pracuje na poliach, vo fabrikách, kanceláriách, majú rôzne brigádnické povinnosti. Matky a otcovia strážia deti a starajú sa o domácnosť. Život sa s nikým nemazná, je tvrdý, a neoblomný. Žijeme vo svete technického pokroku, kde jestvujú výpočetné strediská, budujú sa atómové elektrárne, lietajú družice okolo Zeme, Mesiaca, robí sa výskum Marsu. To všetko je jedinečné a užitočné. Pracovné nadšenie, uvedomelosť a kázeň je základnou normou každého človeka, i každého veriaceho človeka. To musí byť samozrejmosťou. Domnievam sa však, že to všetko nemôže úplne uspokojiť človeka. Generácia neskôr narodených je vo výhode. Má možnosť vyžitia sa v spoločenských zábavách, na výletoch, zájazdoch, dovolenkách, majú voľnú sobotu a nedeľu, ale čo tí narodení skôr? Chcú v nedeľu navštíviť chrám Boží, navštíviť svoje zhromaždenie, často nemajú spojenie, nemá ich kto odviezť a cesta peši pre nich je unavujúca. Mladí odcestovali a pre starších zostáva zasa len povinnosť, je to správne, kresťanské? Pouvažujme o tom! Musíme poznávať krásy, hodnoty našej vlasti, historickú minulosť, poučovať sa z chýb a nedostatkov. Naučiť sa ctiť a milovať tú krásnu krajinu, zem milovanú. Mať úctu jeden k druhému, pestovať v sebe, vo svojom okolí národnú hrdosť a uvedomelosť. Ale na základe spravodlivosti aj rovnomerne rozdeliť svoj čas, venovať sa tým, ktorí o nás stále pečujú. Rodičom, lebo bolo povedané: **„Cti otca svojho i matku svoju, aby sa ti dobre vodilo a aby si dlho žil na zemi!“**

Môžeme byť pyšní v tom dobrom zmysle slova na sociálnu spravodlivosť a zdravotnícku opateru, ktorá sa venuje všetkým bez rozdielu. Buďme za to vďační! Stojíme pred ďalšími zložitými úlohami, súčasné národné heslo znie: Ako dnes budeme pracovať, zajtra budeme žiť! Usilujme sa napomáhať pri uvádzaní týchto slov do života, aby sa stali skutočnosťou. Šťastie každého z nás je v našej poctivej a svedomitej práci.

„Majte vieru v Boha! Veru, vám hovorím: verte, že dostanete všetko, za čo sa modlíte a za čo prosíte. A stane sa vám” (Mar. 11, 24). Prosme spoločne nášho Pána, aby naše predsavzatia, dobré úmysly, každú snahu, vypočul, aby nám daroval zdravie, silu a schopnosť uviesť dobré veci do života. Aby sme vedeli potlačiť zlo a každú zlú vec a náklonnosť: **„Dobrý človek vynáša dobré z dobrého pokladu svojho srdca a zlý človek vynáša zlé zo zlého pokladu svojho srdca. Lebo z plnosti srdca hovoria jeho ústa“** (Luk. 6,45).

Usilujme sa pochopiť tieto slová: poučiť sa, preveriť svoje srdce, svedomie. **„Dajte si pozor a varujte sa akéhokoľvek lakomstva, lebo život človeka nezáleží v rozhojňovaní majetku“ (Luk. 12,15).** Na majetku nespočíva dĺžka a zmysel ľudského života, peniaze nemôžu predĺžiť život.

Kto prichádza k Isusu Christovi s pravou vierou, toho Christos neodmietne, ale bude ho živiť chlebom večného života. To znamená, že treba spojiť pojem potreby každodennej s potrebami duchovnými. Vydať svoju statočnú prácu, pridať nadšenie, spojiť všetko v jeden celok s uvedomelosťou veriaceho človeka. A výsledok bude jasný. Všetko, čo robíme, robíme pre seba a pre našich blížnych. Je to našou mravnou a základnou kresťanskou povinnosťou.

Miroslav Lucký, duchovný

Svätí Peter a Pavel

Tak ako sv. cirkev medzi prorokmi oslavuje sv. Jána Krstiteľa, tak medzi apoštolmi oslavuje sv. Petra a Pavla. Prvého z apoštolov ako **„apostolov prednačaľnika"**, druhého ako **„pače inich trudivšasja"**.

Sv. apoštol Peter sa pôvodne volal Šimon, syn Jonášov, z mesta Betsaidy Galilejskej. Bol vlastným bratom apoštola Andreja Prvozvaného, cez ktorého sa aj uskutočnilo prvé stretnutie sv. ap. Petra s Isusom Christom. Sv. Peter bol ženatý a mal dom v Kafarnaume. K apoštolskému slúženiu bol prizvaný vtedy, keď so svojím bratom Andrejom lovil ryby pri Genezaretskom jazere. Nasledoval Christa, vyjadroval Mu svoju oddanosť. Raz po horúcom vyznaní, že Isus Christos je Synom Božím, ktoré učinil za všetkých apoštolov, Pán ho nazval kameňom (Petrom) za jeho pevnú vieru, a na tomto kameni viery Petrovej sľúbil založiť svoju Cirkev, ktorú peklo neprekoná. Peter zaprel Christa trikrát, a to v čase Jeho najsvätejšieho utrpenia. Horko to oplakal slzami pokánia. Pan po svojom vzkriesení mu daroval späť lásku a apoštolskú dôstojnosť, keď mu trikrát poručil pásť svoje ovce. V deň Zostúpenia sv. Ducha na apoštolov kázal sv. Peter pred prekvapeným ľudom a obrátil k Christovi do 3000 ľudí. Druhýkrát, po zázračnom uzdravení chromého pri vratách jeruzalemského chrámu ten istý apoštol Peter predniesol prekrásnu kázeň o Christovi, mocou ktorého sa uskutočnil zázrak. Za to bol zatvorený spolu s apoštolom Jánom do väzenia. Na druhý deň obaja pred prvokňazom nebojazlivo vyznali, že Isus je Synom Božím a vyznali aj to, že viac budú podliehať Bohu, než prvokňazovi. O sv. Petrovi treba ešte povedať, že bol veľmi horlivý vo viere, v čistote, v nezištnosti prvej kresťanskej spoločnosti. Mal dar robiť zázraky a ľudia vynášali svojich chorých a pokladali ich na ulicu, aby hoci len tieň prechádzajúceho Petra ich uzdravil. Keď potom boli Samaritáni pokrstení apoštolom Filipom, išiel k nim Peter s Jánom a modlili sa za nich, aby prijali Ducha svätého. Keď Šimon priniesol peniaze a chcel od Petra tiež takú moc, odpovedal mu Peter zamietavo. Onedlho v Jope v tajomnom vytržení videl Peter plášteniecu plnú plazov i iných zvierat; v tomto videní Pán odkryl apoštolovi Petrovi svoju vôľu pokiaľ ide o pohanov, o bezpodmienečne potrebnom prijatí pohanov do cirkvi. Potom bol pokrstený pohan Kornelius. Peter potom odchádza do Antiochie. Roku 37 po Chr., keď sv. Pavel prichádzal do Jeruzalema po svojom obrátení, našiel tam i apoštola Petra, pri ktorom sa zdržal 15 dní. Sv. Lukáš nehovorí nič viac v Skutkoch apoštolských o živote sv. Petra až do jeho uväznenia v roku 44. Tak vlastne medzi rokom 37 a 44 sa muselo stať všetko, čo poznáme z histórie cirkvi o bohumilej práci ap. Petra v Pontii, Galatii, Betánii, Kapadocii a v Malej Ázii, potom v Babylóne, odkiaľ i napísal svoje poslania kresťanom spomenutých krajín. Potom, podľa Tradície, odišiel do Grécka, kázal v Korinte a napokon ku koncu svojho života prišiel do Ríma, kde spolu s apoštolom Pavlom podstúpil mučenícku smrť za Christa v r. 67. Bol ukrižovaný na kríži dolu hlavou. Presvedčenie rímskych katolíkov, že apoštol Peter bol rímskym biskupom, nemá žiadny historický podklad.

Sv. apoštol Pavel hovorí: „Veď ja som najmenší z apoštolov, ani nie hoden menovať sa apoštolom, pretože som prenasledoval cirkev Božiu. Ale z milosti Božej som, čo som, a Jeho milosť nebola pri mne daromná" (I. Kor. 15,10). Tak charakterizuje apoštol Pavel sám seba. Bol to človek nesmierne vzdelaný. Keď ho Pán zavolal za sebou, vrhol všetku svoju energiu a moc svojho veľkého ducha kázaniu Evanjelia medzi pohanmi. Keď študujeme život a apoštolskú prácu apoštola Pavla, musíme sa začudovať nad tým, koľko musel vytrpieť v mene Christa. Ale každé utrpenie ešte viac posilňovalo jeho vieru a moc, jeho veľkú horlivosť. A sám seba volá najmenším z apoštolov. Koľká skromnosť! Ale bez pomoci milosti Božej človek naozaj nikdy nemôže byť dokonalým.

† Cyril,
biskup michalovský

Poznaj pravoslávnu cirkev

PRAVOSLÁVNA CIRKEV V ALBÁNSKU

Albánsko so svojimi 1 625 000 obyvateľmi a rozlohou 28.748 km2 sa rozkladá na východnom pobreží Jadranského mora. Je to prevažne hornatá krajina, bohatá na jazerá, z ktorých spomenieme Skaderské, Prespanské a Ochridské. Posledné dve sú úzko späté s mnohými staroslovanskými cirkevnými a literárnymi pamiatkami ako aj s činnosťou žiakov sv. Cyrila a Metoda po ich vyhnaní z Veľkej Moravy.

Pôvodnými obyvateľmi Albánska boli illýrske kmene, ktoré už v 4. a 3. stor. pred Christom utvorili vlastný štát. Podľa najnovších poznatkov boli predkami Albáncov Pelasgovia — praobyvatelia Grécka. Kresťanstvo sa na území terajšieho Albánska objavuje asi v 2. stor., kedy tam už jestvujú tajné kresťanské obce v mestách Dyrah (teraz Durres) a Aulon (teraz Vlorë). Medzi Albáncami je však živá aj tradícia, podľa ktorej hlásal kresťanstvo albánskym predkom sv. apoštol Pavol. Nie je zriedkavosťou nájsť vyobrazenie, ako sv. apoštol káže evanjelium albánskym horalom. Neskoršie až do 10. stor. po Christu tvorí územie terajšieho Albánska časť Byzantskej ríše. V 10. stor. sa toto územie dostáva pod nadvládu Bulharov a cirkevne bolo pričlenené pod ohridské arcibiskupstvo. Po Bulharoch sa územia zmocňuje srbské knieža Ján Vladimír, ktorého hrob sa nachádza v pravoslávnom monastieri pri Elbasane. Pravoslávna viera sa v Albánsku rýchle šírila a v 13. stor. bola celá krajina pravoslávnou.

Po bitke na Kosovom Poli r. 1389 vpadli do Albánska Turci a Albánsko sa stáva tureckou provinciou. Turci vnucujú pravoslávnym Albáncom mohamedánske náboženstvo,v dôsledku čoho bojuje albánsky ľud a cirkev takmer 400 rokov proti tureckému jarmu. Náboženský a národný útlak sa stupňuje zvlášť v 16. a 17. storočí, kedy proti násilnej islamizácii vypukli mnohé protiturecké a protimoslimské nepokoje. V dôsledku silného islamského a tureckého tlaku prijíma značná časť obyvateľstva islam. Koncom 19. a začiatkom 20. stor. turecká moc na Balkáne upadá a 28. 11. 1912 je vo Vlorë vyhlásená nezávislosť Albáncov.

Po skončení I. svetovej vojny silnie hnutie za samostatnosť (autokefalitu) cirkvi, ktorá bola nakoniec vyhlásená na Veľkom albánskom pravoslávnom cirkevnom sneme v Berate r. 1922. Carihradský ekumenický patriarcha spočiatku s autokefalitou nesúhlasil, uznal ju však r. 1937.

V dobe po I. svetovej vojne začína silnieť aj latinsko-uniatská propaganda. Pomocou financií sa Vatikánu podarilo zriadiť niekoľko desiatok farností. Latinsko-uniatská propaganda vrcholí počas okupácie fašistickým Talianskom, avšak Albánci hrdinsky bojujú proti okupantom. Po oslobodení sa stáva pravoslávna cirkev opäť slobodnou a duchovní opäť nadobúdajú občianske práva, ktoré im boli odobrané r. 1930 na základe dekrétu kráľa Zogu o náboženských obciach. Snem v Tirane vydáva r. 1950 cirkevnú ústavu a začína sa konsolidácia náboženského života.

Počas albánskych dejín mala pravoslávna cirkev veľký vplyv na utváranie albánskeho národa a albánskeho jazyka. Hovoria o tom mnohé cirkevnoliterárne pamiatky ako evanjelium z 15. stor., náboženské spisy Gjonu Buzuku (1555) a katechizmus z Lekë Matrënga. Kultúrnym a náboženským strediskom sa stávajú v 18. stor. Elbasan a Berat. V Elbasane pôsobili Papa Fabasi, ktorý v 2. polovici 17. stor. vydal náboženské texty v originálne slovansky štylizovanej abecede a Dhaskal Tohdri, ktorý je autorom prekladu sv. liturgie Jána Zlatoústeho do albánčiny. V Elbasane preložil Konstandin Kristoforidhi (1830—1895) do albánčiny sv. Písmo Nového zákona a žalmy.

Na čele pravoslávnej cirkvi v Albánsku stojí v súčasnosti Jeho Blaženstvo Damián (Kokonesi), metropolita Tirany a Duresa a arcibiskup celého Albánska. Cirkev má 4 biskupstvá, 5 biskupov, asi 200 duchovných a približne 500 farností s 500.000 veriacimi. Pravoslávni Albánci v Amerike majú 1 biskupstvo, 1 biskupa, 13 farností a 12 kňazov. Ako už bolo spomenuté, v dôsledku dejinných udalostí prijala značná časť obyvateľstva islam. Pravoslávne obyvateľstvo žije predovšetkým v oblasti Skaderského jazera a v okolí mesta Debar. V strednom Albánsku, v okolí Elbasanu a Beratu a ďalej smerom na juh a východ ku Grécku a Bulharsku má pravoslávne obyvateľstvo úplnú prevahu.

Je žiaľ smutnou skutočnosťou, že náboženský život v Albánsku sa v súčasnej dobe podobá životu prvých kresťanov v katakombách. Terajšou vládou je v krajine zakázaná akákoľvek náboženská činnosť. Chrámy sú zatvorené a cirkevné organizácie rozpustené. Predstavitelia pravoslávnej cirkvi v Albánsku sa nezúčastňujú žiadnych celopravoslávnych porád. Miesto albánskej pravoslávnej cirkvi je na panortodoxných (celopravoslávnych) konferenciách zatiaľ uprázdnené.

Veríme, že milosť Božia neopustí túto mnohotrpiacu cirkev na Balkáne a že sa po terajších ťažkých skúškach bude opäť tešiť zo slobodného a pokojného života.

P. T.

Styky nášho ľudu s ruskými bratmi

Obyvateľstvo spod Beskýd a na Podkarpatsku nikdy nezabúdalo na tŕnistej ceste životom na svoj pôvod. Naši predkovia, s výnimkou nemnohých zradcov národa, si dobre pamätali na svoju prvú vlasť, Rusko. Pokiaľ to bolo možné, udržiavali s ňou úzke styky. V ťažkých momentoch svojho jestvovania náš ľud vždy bojoval za svoje zákonité práva a nepoddával sa izolácii ani odnárodneniu. Uchoval si zdravý koreň a uchránil svetlý lúč svojho národného upovedomenia. Na takej výške sa pod cudzou nadvládou náš ľud mohol udržať jedine vďaka stykom s ruským národom. Ináč by nás stihol osud polabských Slovanov. Tieto styky neprestávali od dôb presídlenia našich predkov z rôznych oblastí Ruska, ale naopak, upevňovali sa a prehlbovali i na základe cirkevnom. Keď sme nemali vlastného biskupa, ruskí archijereji vysväcovali kandidátov spomedzi nás na kňazov a viedli náš cirkevný život. Plnili potreby cirkvi a zásobovali ju potrebnými bohoslužobnými knihami[1]. Historické fakty, ktoré sa uchovali z tých čias o tom hovoria. Rakúsko-Uhorská vláda nebola takýmito stykmi nadšená. Je jasné, že chceli „prevychovať" náš ľud, a preto sa postavili proti prenikaniu náboženskej i svetskej literatúry z Ruska. Pohraničné prechody s Ruskom začali lepšie chrániť a knihy zabavovali.

Pretože sa však knihy dostávali na Podkarpatsko i inými cestami, ľudia ich totiž prenášali tajne, začali robiť prehliadky po domoch. Nájdené knihy zabavili a „vinníkov" potrestali. Tlačené slovo však prenikalo k nám i naďalej[2]. Ruské vydania kníh boli pre náš ľud pravým pokladom, lebo upevňovali národné povedomie a podporovali náboženský duch sv. pravoslávia. Posledné malo osobitne veľký význam po násilnom zavedení únie r. 1646. Záujem bol najmä o Psaltyr, Časoslov, modlitebníky. Rodičia z nich učili svoje deti gramotnosti. Preto v r. 1693 dekrétom Leopolda I. bolo prikázané „konfiškovať všetky knihy, vytlačené mimo Rakúska-Uhorska". Zabavené knihy boli privezené do „geta" do Trnavy a mnohé z nich boli zničené. Len niektoré knihy, unikáty, sa dostali do štátnej knižnice[3]. V r. 1726 mukačevský vikár Jozef Hodermanský vo svojom protokole vláde charakterizoval knihy privážané

z Ruska ako veľmi nebezpečné štátnym záujmom a záujmom gréckokatolíckej cirkvi. Hodermanský píše: „Ak tieto knihy (schizmatické) nebudú konfiškované, bude zničené všetko, čo sa dosiahlo úniou"[4] (str. 128).

Napriek ťažkostiam sa knihy dovážali ďalej. Máme svedectvo, že v r. 1727 na hranici rakúski pohraničníci zadržali ruských obchodníkov s knihami, ktorí pochádzali z mesta Vladimíra, a to Ivana Šaljapina a Michaila Vakurova, ktorí niesli 530 kníh. V roku 1762 bol zadržaný celý transport ruských kníh. V roku 1770 v Marmaroš-Sihote bolo zabavených 448 kníh..[5] teda žiadne dekréty ani zákazy nezastavili životodarný prameň. Svedčí o tom i jágerský katolícky biskup Barkoci v oficiálnom dokumente pre ministerstvo pre náboženstvá z r. 1751. Hovorí sa tam: „Ako je známe, v jágerskej eparchii žije tak mnoho Rusov a Rumunov (pravoslávnych), že majú štyrikrát viac popov, než je katolíckych kňazov. Predkovia spomenutých národností. Rusov a Rumunov, hoci aj prijali cirkevnú úniu, urobili to, ako som sa presvedčil, len formálne, pokrytecky. Veď celé cirkevné zriadenie majú podľa starého, t. j. schizmatické. Je to aj preto, že najviac používajú schizmatické moskovské cirkevné knihy..." Na záver hovorí, že hoci sú k dispozícii cirkevné knihy východného obradu vydané jezuitmi, „Rusíni dávajú prednosť knihám z Ruska pašovaným"[3] (str. 152). S akou horlivosťou boli hľadané ruské knihy, o tom svedčí fakt, že od r. 1756 do roku 1770 bolo zabavených vyše 4.000 takýchto kníh len v Užhorode[6].

Vláda preto založila tlačiareň s cirkevne-slovanským písmom vo Viedni, aby odpútala pozornosť obyvateľstva od Ruska. Knihy však prichádzali ďalej. Boli to vydania z Kyjeva. Patril k nim Mukačevský a Imstičevský Psaltir, Evanjelium a mineja z XII.–XIV. st.[7] a mnohé iné. Pred zavedením užhorodskej únie, keď Hrušovský monastier bol na vrchole rozkvetu a mal i vlastnú tlačiareň, nemohla však uspokojiť dopyt po knihách, lebo pravoslávnych bolo veľa. Na území Podkarpatska a dnešného Prešovska sa dostávalo nemálo kníh z Brašovskej tlačiarne v Sedmohradsku a iných kultúrnych centier[8].

S úniou sa musel priznať i fakt, že priaznivci „ruskej viery" ako sa vyjadril uniatský historik Kondratovič, mali za sebou väčšinu obyvateľstva a bohatú tradíciu pravoslávnej cirkvi. Tieto posvätné tradície sa upevňovali dávnymi stykmi s Ruskom. Politické kruhy v tom videli snahu rusínskeho obyvateľstva o odtrhnutie od Rakúska-Uhorska a o spojenie s Ruskom. Preto tak bránili všetkým stykom s Ruskom. V tomto úsilí politických kruhov bola najnádejnejšou zbraňou uniatská hierarchia, počínajúc De Camelisom[3] (str. 154).

Teda taký ohromný vplyv mal prílev veľkého množstva kníh do rúk našich predkov. Pravda je, že tieto knihy boli drahé, často biednemu ľudu nedostup-

né. Tu pomohlo prepisovanie. Niektoré prepisy sa uchovali i v našich múzeách. Prepisovatelia, najmä kantori (učitelia) majstrovsky robili toto bohumilé dielo[8] tak, že nad ním nemo stoja v údive i dnešní ľudia veku atómového a kozmického.

LITERATÚRA:

1 *A. V. Duchnovič:* Istorija Prjaševskoj eparchiji, S. Peterburg, 1877
2 *Kulakovskij:* Načalo russkoj školy u Serbov v XVIII. v. SPB, 1903
3 *I. G. Kolomijec:* Očerki po istoriji Zakarpaťťa, Prešov, 1955
4 *A. Petrov:* K istoriji russkich intrig v Uhriji v XVII v. „Karpatorusskij Sbornik", Užhorod, 1938
5 *I. V. Vodovozov:* Zakarp. literatura v borbe za sojedinenije Zakarpaťja s Rossiej, Moskva, 1955
6 *E. Nedzeľský:* Očerk karpatorusskoj literatury, Užhorod, 1932
7 *A. Petrov:* Pervyj pečatanyj pamjatnik užhorodskoho narečija „Urbar", SPB, 1908
8 Žurnál „Podkarpatská Rus", č. 4, Praha, 1924

Buďte starostliví o veci dočasné

„Lútosť mám nad zástupom, lebo... nemajú čo jesť." (Mark 8, 2)

Hlavnou úlohou sv. cirkvi je starať sa o spasenie našich duší, pripraviť ich pre Kráľovstvo Božie. Ale nakoľko **telo je príbytkom duše, jej materinskou povinnosťou je tiež napomínať svoje deti k tomu, čo je potrebné telu a životu dočasnému.** Ako rodičia nielen vedú svoje deti k náboženskej výchove, cnostnému — statočnému životu, pobožnosti, mravnosti, ale aj pracovitosti, miernosti a k zachovaniu zdravia, tak to činí i sv. Matka Cirkev, a to tým viac, že niektoré dočasné vlastnosti človeka prináležia do kresťanskej cnosti.

Túto starostlivosť o veci dočasné predkladá nám sám Božský Spasiteľ Isus Christos, keď videl zástup, poznal jeho nedostatok a vyriekol tie starostlivé slová: **„Lútosť mám nad zástupom, lebo hľa, tri dni zotrvávajú so mnou a nemajú čo jesť."** A keď zázračne rozmnoženými chlebami a rybami nasýtený bol zástup, riekol svojim učeníkom: **„Pozbierajte zvyšné odrobinky, aby nič nevyšlo nazmar"** (Ján 6, 12).

Táto starostlivosť dobrotivého Božského Spasiteľa zahrňuje dve veci: **starostlivosť o zdravie človeka,** ktoré bez pokrmu sa nedá udržať a **starostlivosť o samotný pokrm,** bez ktorého nemožno nasýtiť hladný zástup. Niečo podobného sa dennodenne opakuje v našom živote. Musíme svojou prácou, statočnosťou prispieť k zachovaniu svojho, tak aj zdravia iných, ako aj pokrmu a iných potrebných vecí k zachovaniu života.

Medzi najvážnejšie časné veci človeka náleží **zdravie,** ktoré pri všelijakých príležitostiach želáme iným a aj sebe. Kto je zdravý, je veselého ducha a keby bol aj chudobný, zdravými rukami dorobí všetko, čo k živobytiu potrebuje. Naopak, kto je nemocný, je smutný, nič ho neteší, hoci by vládol

i pokladmi celého sveta; nespôsobný k práci, mnohokrát je iba na obtiaž iným.

Teda našou povinnosťou je starať sa o zdravie a o zdravie iných, lebo ono je darom Božím, aby sme mohli plniť tie úlohy, ktoré nám Všemohúci Hospodin určil na tomto svete, aby slúžilo človeku k zaopatreniu potrebnej výživy a k zaslúženiu si potrebného dôchodku. Ono je potrebné zvlášť tým, ktorí sa starajú nielen o seba, ale aj o tých, čo im Boh zveril do ich opatery, t. j. **rodičia starajúci sa o svoje deti, alebo deti starajúce sa o svojich prestarnutých, nevládnych rodičov.** Okrem toho, zdravia je potrebné k tomu, **aby človek buď rozumom** (pracujúci duševne), **alebo prácou ako hospodár či technik v závode, priniesol svoj vklad k všeobecnému dobru vlasti, či obce, alebo spolublížnemu, lebo keď sme členmi ľudskej spoločnosti, musíme byť členmi činnými, a nie hnilými.**

Keďže zdravie je nám tak milé, užitočné a potrebné, je našou povinnosťou si ho tiež opatrovať; nakoľko naše telo je už od prírody porušiteľné a náchylné k chorobám. Následkom toho je nutné sa vyhýbať každej príležitosti, ktorá by viedla naše zdravie do nebezpečenstva. **Najmä chrániť sa používania alkoholu, fajčenia, rozčuľovania sa, atď.** To sú príčiny, keď človek si sám škodí a to vedome.

K zachovaniu zdravia je potrebné jedlo, odev, príbytok; k náprave porúchaného zdravia sú zase potrebné lieky a rady lekárske. To všetko však neprichádza samo od seba. Starostlivosť o veci dočasné nás napomína k pracovitosti a k plneniu povinností nášho povolania, aby sme si zaslúžili to, čo je potrebné k výžive seba a tých, čo sú zverení našej opatere. O tom netreba nikoho azda presvedčovať, zvlášť nie kresťana. Sv. ap. Pavel sa odvoláva nielen na svoju pracovitosť, aby nebol na obtiaž iným, (Skut. 20, 33) ale jasne hovorí: **„Kto nechce pracovať, nech ani neje!"** (II Sol. 3, 10). Nech nikto nehovorí, že má všetkého nadostač a nie je utisnutý na prácu, lebo z ovocia našej práce môžeme dať tým, ktorí to nutne potrebujú. **„Ten čo kradol, nech už viac nekradne, ale nech pracuje a poctivo si zarába vlastnými rukami, aby mal z čoho udeliť i nudzným!"** (Efez. 4, 28).

Druhé, čo si máme starostlivo vážiť a chrániť je **majetok, svoj, spoločný, štátny.** Pracovitosť a ochrana majetku sú dve nerozlučné sestry tak, že kde jedna chybuje, tam dosť skoro za stôl sadá bieda. **Žiaľ, nachádzajú sa aj u nás tzv. „hospodári", čo iba šafária so zvereným im majetkom, a preto si ani to ušľachtilé meno „hospodár" nezaslúžia.** Sú ľudia, ktorí nemiernym pitím padajú do chudoby, lebo nielen že zanedbávajú svoju prácu, svoju rodinu, ale taktiež svoj zárobok rozhadzujú. Nejeden „otec", keby viedol poriadny život a zachovával miernosť, mohol by zvlášť v dnešnej dobe oplývať šťastím a zabezpečiť sa aj pre budúcnosť.

Nakoniec si myslím, že nám všetkým by bolo dobré vďačne prijať tie rady sv. Písma, vyslovené Božským Spasiteľom, ktoré sme si povedali ohľadne dočasných vecí. **Hľadajme podľa slov Spasiteľa najsamprv a nadovšetko Kráľovstvo Božie, ale buďme starostliví i vo veciach pozemských, dočasných.** Starostliví buďme i o svoje zdravie a vyhýbajme sa tomu, čo ho podkopáva a podlamuje; lebo pri dobrom zdraví nielen budeme schopní vykonávať svoju prácu, ale aj Pánu Bohu slúžiť.

Starostliví buďme i o dočasné veci; **majetok osobný, národný, štátny a nedopúšťajme sa jeho márnenia;** lebo človek bez biedy a hladu má nielen príjemný život, ale i pokoj svojej duše.

Budeme takto starostliví, tým vyplníme vôľu Božiu a zaslúžime si Jeho požehnanie a odmenu.

Chvalitebné je nadobudnúť si určitý majetok poctivou prácou, ale ešte chvalitebnejšie je si ho ochraňovať a užívať rozumne. MIB

Význam Prvého všeobecného cirkevného snemu

Rímsky cisár Konštantín Veľký má najväčšiu zásluhu na tom, že sa Christova cirkev po 300-ročnom prenasledovaní stala slobodnou. Tento cisár r. 313 v meste Miláne vydal dekrét — edikt —, podľa ktorého sa kresťanstvo stalo slobodným náboženstvom. Tu sa datuje vstup cirkvi do druhej etapy jej dejín. Prvú časť tvorilo obdobie od Zostúpenia Ducha sv. na apoštolov do r. 313. Toto obdobie bolo obdobím mučeníckym. Preto sa cirkev zaradovala, množstvo veriacich bolo oslobodených z väzníc.

Kresťanstvo sa začalo slobodne rozširovať, kázať pravdy Evanjelia. Keď cisár Konštantín presídlil z Ríma do Konštantínopolu, Byzancia sa stáva centrom nielen svetskej kultúry, ale aj stredom cirkvi, a to až do roku 1453, kedy túto ríšu obsadili Turci.

V tomto období má kresťanstvo najväčšie predpoklady pre svoje rozširovanie sa; bolo to obdobie umenia, bol to zlatý vek pre celú kresťanskú cirkev.

Tento „zlatý vek" mal i tienistú stránku. Cirkev bola napadnutá heretikmi, ktorí si pod kepienkom slobody začali vysvetľovať pravdy Christovej náuky podľa svojho. Boli to ľudia, o ktorých Skutky apoštolské píšu: „Zjavili sa vlci, ktorí nechránili stádo, ale šírili zlú náuku, ktorou rozbíjali cirkev" (20, 29, 30). Bolo ich tak veľa, že jednotliví apologéti cirkvi už nemohli sami odolať. Preto bolo treba vypočuť hlas celej Cirkvi v otázkach viery, cirkevnej správy a disciplíny. A toto mohol urobiť len Všeobecný cirkevný snem.

Tento snem sa konal roku 325 v Nicei. Zišlo sa tam 318 cirkevných predstaviteľov. Boli to takí, ktorí sa ešte len nedávno vyslobodili z väzníc, mučeníci za Christovu vieru. Boli ‚chrámom Boha živého" (II. Kor. 6, 16).

Sám Konštantín usúdil, že heretici sú nielen škodliví pre cirkev, ale i pre štát, a preto na podnet cirkvi dal tento snem zvolať.

Najväčším a známym heretikom bol Arius, ktorý popieral jednobytnosť Syna s Otcom, učil, že Syn je stvorením Boha. V christovi videl len múdreho človeka, filozofa, ako bol Sokrates a Platón a neuznával Jeho Božstvo. Tak rozbíjal sv. Trojicu, o ktorej učil podľa svojho. Hoci cirkev už aj pred I. všeobecným snemom formulovala presne sv. Trojicu, že Isus Christos je Syn Boží, rovný Bohu Otcovi, lebo On sám o sebe hovorí: „Ja a Otec sme jedno" (Ján 10, 30). „Kto vidí mňa, vidí Otca" (Ján 14, 9). „Boh sa javí v tele" (I. Tim. 3, 16).

Preto snem Ariovo učenie zamietol, označil ho za heretické a vyriekol rozhodnutie snemu, že „Hospoď Isus jedinosušči s Bohom Otcom".

V tom je aj najväčší význam tohto snemu, že totiž presne formuloval učenie o sv. Trojici. Učenie cirkvi tento snem formuloval vo „Viruju", Symbole viery v 8 častiach. Roku 381 na Druhom všeobecnom sneme dokončili formuláciu „Viruju" ďalšími 4 časťami. A tak náš Symbol viery je základnou dogmou cirkvi Christovej. Je to systematický výklad učenia cirkvi.

Cirkevná dogma je vieroučná pravda vzatá zo sv. Písma. To je pravda, ktorú sám Boh zjavil prostredníctvom Syna svojho jedinorodného (Žid. 1, 1).

Slovo „dogma" sa nám objavuje vo sv. Písme (Nový zákon) päťkrát v dvojakom význame. Vo význame politickom, kde označuje svetské zákony, a vo význame náboženskom, kde označuje predpisy záväzné pre členov Christovej cirkvi. Apoštol Pavel píše, aby „kade chodili po mestách, všade nariaďovali zachovávať ustanovenia, na ktorých sa uzniesli apoštolovia a starší v Jeruzaleme" (Skut. 16, 4). V poslaní k Efezským píše ap. Pavel: „Keď na svojom tele pozbavil platnosti zákon prikázaní s jeho nariadeniami, aby tak z dvoch stvoril v sebe jedného, nového človeka, uviedol pokoj..."

Preto Symbol viery je ochranou jednotnosti pravoslávnej cirkvi.

Cirkev v čase I. všeobecného snemu bola zbavená prenasledovania, ale heretici jej pôsobili priamo duchovnú škodu. Po sneme, kde boli odsúdení, aj tak sa nevzdali, ale ešte viac bojovali proti cirkvi, dokonca i mečom. Roku 356 počas bohoslužieb vpadli heretici do chrámu a všetkých veriacich v chráme pobili. Heretici, sekty, rozkoly mali vždy veľmi ťažký dopad na cirkev, a to takmer 2000 rokov.

Preto chráňme náš Symbol viery ako oko v hlave. Neodpovedajme zlom na zlo, ale odpovedajme modlitbou, pokorou, čistotou viery bráňme pravdy Christovej cirkvi. Aj sv. otcovia chránili cirkev Christovu ako jedinú, svätú, sobornú a apoštolskú... Preto naša sv. cirkev oslavuje sv. otcov v tropari takto: „Preposlaven jesi, Christe Bože naš..., ktorý si ako svetlá na zemi postavil, Otče náš, aj nás cez nich nauč pravde viery, mnohomilostivý Christe Bože, sláva Tebe!"

Pravoslávny misionár č. 4/71
preložil A. F. H.

O porušovaní liturgických foriem pravoslávnych bohoslužieb na východnom Slovensku vplyvom únie

(Pokračovanie.)

Hneď v prvých dobách únie Jozef De Camelis, mukačevský biskup, žiadal kardinála Koloniča o povolenie otvorenia cirkevne-slovanskej tlačiarne na území mukačevskej eparchie (kam patrila i eparchia prešovská do roku 1816). Povolenie nedostal. V prípade potreby tu bola k dispozícii jezuitská tlačiareň v Trnave. **Cirkevne-slovanská tlačiareň bola otvorená až roku 1863 v Užhorode.**

Veriaci ľud zostal presvedčený, že je naďalej pravoslávnym a pociťoval nedôveru voči cirkevným knihám vytlačeným v Haliči. Preto sa obracal väčšinou za knihami vytlačenými v Rusku. Ťažko povedať, kedy sa začalo s dovozom kníh z Moskvy do Maďarska. Prvá dokumentárna zmienka o tom hovorí v r. 1711 K tomuto záveru došiel známy maďarský historik gréckokatolíckej cirkvi dr. A. Hodinka na základe protokolu z r. 1727. Vtedy boli ruskí obchodníci, ktorí prenášali i knihy, zadržaní na hranici Maďarska a pri výsluchu povedali, že takto privážajú knihy už 16 rokov. Sám Hodinka však predpokladá, že **už v polovici XVII. storočia prichádzali do Maďarska moskovskí obchodníci s knihami.**

Nielen spomínané fakty, ale celý rad faktorov, ktoré nespomíname, nielen rad dokumentov z rôznych archívov a múzeí, nielen známy marmarošsihotský proces svedčí o tom, **že k nám boli privážané bohoslužobné knihy z Ruska,** ale i dnes môžeme nájsť v hociktorom chráme bohoslužobnú knihu

vytlačenú v Rusku. Tieto knihy sú samozrejme tiež **„opravené“** na určitých miestach tak, **aby zodpovedali potrebám gréckokatolíckych ordinariátov.** Tým nie je povedané, že duchovný používal „opravený“ text, ktorý sa protivil pamäti veriacich.

Za takých podmienok, keď u nás jestvovali knihy rôznych vydaní, ktoré sa vzájomne líšili, s rôznymi **„opravami“** – autorita bohoslužobných kníh medzi ľudom upadala tak, že uniatský historik o tom píše so zármutkom: **„Svojvôľa v porušovaní cirkevných obradov došla až tak ďaleko, že nielen každý duchovný, ale dokonca i kantori sa cítili v práve podľa svojho vkusu meniť alebo pridávať slová, ako sa im páčilo. Odtiaľ vzniklo príslovie – čo popik, to typik.“** Čo sa robilo v praxi, to prechádzalo i do teórie. Otvorte hocijaký gréckokatolícky služobník alebo trebník; **určite v nich nájdete nové obrady, alebo aspoň zmeny tých obyčajov, ktoré nám zanechali sv. otcovia.** Pre podobné zneuctenie cirkevného obradu nie je možné nájsť žiadne odôvodnenie. Nejestvuje žiadny dokument sobornej, alebo hoci len miestnej cirkvi, ani žiadneho z rímskych biskupov, ktorý by dával za pravdu týmto tzv. opravám (autor týchto slov zrejme nepozná nič o zamojskom sneme, tak ako nevedia nič o tomto sneme mnohí zjednotení duchovní). Oproti tomu, snem florentský, podmienky brestskej únie a všetci rímski biskupi do posledného, uznávajú svätosť a neporušiteľnosť nášho východného obradu. **To im nebránilo, aby z našej cirkvi neurobili kostol, z našej liturgie omšu, namiesto večernej bohoslužby zaviedli tzv. ružence, hodinky, ináč nás obliekli, nazvali nás kňazmi, slovom, urobili našu cirkev západnou.** Taký istý obraz bol i na východnom Slovensku. Noviny **„Pravoslávna Karpatská Rus“**, cirkevný ľudový orgán pravoslávneho hnutia na Podkarpatskej Rusi a na vých. Slovensku z 15. januára 1930 na 2. str. uvádza fotografiu starého služobníka Krásnobrodského monastiera, **kde je jasne vidieť, ako uniati menili text v bohoslužobných knihách.** Do akých krajností vec išla, to ukáže jeden smiešny príklad: **V prešovskom gréckokatolíckom chráme (katedrálnom) je 12 kníh mesačných mineí počajevského vydania.** Mimo to, že služba každému ruskému svätiteľovi je prečiarknutá, v knihe na mesiac júl, na strane 132, v službe sv. apoštolom rovnému Vladimírovi, ktorá nie je vyčiarknutá, tropar je **„opravený“** takto: **„Upodobilsja jesi kupcu... materi hradov, bohospasajemoho Kijeva“** – je vyškrnuté – a nad tým napísané **„Ríma“**.

(Pokračovanie.)

MYŠLIENKY NIELEN NA ZAMYSLENIE

- *Svedomitosť je základom všetkých cností.*
- *Ohýbaj ma mamko, pokiaľ som ja Janko, keď je budem Jano, nebudeš ma mamo.*
- *V čom hrešíme za mladi, za to pykáme v starobe.*
- *Čím je kto múdrejší, tým je skromnejší.*
- *Čo chceš, aby tebe činili, čiň ty iným.*

Na margo ekumenizmu

V našej i inej cirkevnej tlači máme možnosť čítať mnoho zaujímavého nielen z oblasti cirkevnej problematiky a cirk. života, ale i state o mieri a tiež mnoho o ekumenickom hnutí, ktoré medzi kresťanmi rôznych vyznaní prebieha.

V čase, kedy už skoro všetci kresťania sebakriticky priznávajú svoju vinu na neblahom rozkole sv. Cirkvi Christovej, je potrebné a priam žiadúce, aby sme aspoň v takej miere pracovali na opätovnom zjednotení, v akej miere sa podieľali naši predchodcovia na jej rozdelení. Je nám dobre známe, **že rozkol nastal pre nepochopenie, pýchu, nadutosť, pomstychtivosť a povýšenectvo, teda pre neduhy, ktoré by sa medzi kresťanmi nemali vyskytovať.** Preto dnes je potrebné, aby sme sa z týchto duševných nemocí vyliečili, aby sme sa obohatili plodmi Ducha sv. a tak vo vzájomnej láske a svornosti, s Božím požehnaním, bez zlých úmyslov pustili sa s chuťou do práce na poli ekumenizmu.

Naša pravoslávna cirkev si úprimne želá a neúnavne pracuje na tom, aby sme **„všetci jedno boli“**. (Ján 17, 20–22). Toto želanie Christa Spasiteľa nám stále tkvie v našej pamäti. Azda ani na malú chvíľku neprestávame vzývať Všemohúceho o zjednotenie všetkých cirkví: **„O miri vseho mira, blahostojaniji svjatych božijich cerkvej i sojedineniji vsich, Hospodu pomolimsja“** (prosba zo sv. liturgie). Nielen modlitbou, ale i skutkami z každodenného života chceme pre to pracovať a žiť. Sme si vedomí toho, že berieme na seba veľkú zodpovednosť, prácu ťažkú, ktorá od nás vyžaduje veľkú námahu a sebazaprenie. No i napriek všetkým ťažkostiam chceme v tomto započatom diele pracovať až do radostného a požehnaného konca. **Našimi zbraňami bude láska, úcta, pochopenie, dôvera i trud, a cieľom Christos.** Sám apoštol Pavol nás vyzýva, aby sme sa nedelili na **„Pavlových, Apolových, či Kefášových“, lebo títo všetci sú Christovi i Christos sa dal za nás všetkých ukrižovať“ (I. Korint. 1, 11–14).**

Dielo ekumenizmu je započaté, treba len, aby sme boli trpezliví a húževnatí. Nič nás od toho nesmie odradiť. Aj keď práca v tomto smere ide veľmi pomaly, potešujúce je, že už prináša aj ovocie. Ani si neželáme, ani nie je žiadúce, aby zjednotenie prebiehlo behom niekoľkých dní, či týždňov.

Je to dielo veľké, významné, vážne ba i sväté, a preto k nemu musíme pristupovať opatrne a s istotou, že činíme dobre, správne.

Nemyslime si však, že ekumenické hnutie nemá svojich odporcov, ktorí nám v tomto hnutí budú všemožne prekážať. Ich sila nie je však dnes už taka, aby nám znemožnila náš dobrý zámer uskutočniť. Oveľa ťažšie nám bude zápasiť s nepriateľmi, ktorí v skutočnosti sú za ekumenizmus, zjednotenie kresťanstva, **avšak toto chápu svojím spôsobom a hlavné je že z tohoto chcú mať osoh len pre seba,** alebo dalo by sa povedať, i zisk. To nás však nech neodrádza. A aby sme im nevleteli do pasce, prítomnosť, ale najmä dejiny našej cirkvi nech nám v tom budú učiteľom.

Myslím, že nebude od veci, ak si položíme otázku, **čo ekumenické hnutie do dnešných dní donieslo dobrého.** Súdiac objektívne, treba povedať, že mnoho. Zlepšila sa nielen spolupráca medzi cirkvami, ale najmä vzťahy medzi nimi a jej členmi. **Rozšíril sa i okruh vzájomného poznania a úcty.** Prvenstvo podľa mňa dosiahlo v tomto smere zahraničie. **No i u nás, v našej vlasti sa mnoho na tomto poli urobilo. Príkladná je vzájomná spolupráca a súžitie medzi našou pravoslávnou cirkvou a cirkvami pretestantskými.** Spomínanú spoluprácu badáme aj na našich farnostiach na Zemplíne. V mnohých prípadoch došlo i k vzájomnej finančnej podpore i stretnutiam pri bohoslužbách, konaných pri rôznych významných udalostiach. Najviac potešujúce je azda to, že v r. 1968–69 dostávali sme od týchto spomínaných veriacich i morálnu podporu v zápase o zachovanie našej pradedovskej viery. Verím, že v tomto smere budeme aj naďalej pokračovať, aby sme dosiahli čím skôr aspoň zjednotenie v láske, lebo **„keď sa milujeme navzájom, Boh je v nás a jeho láska v nás dosahuje dokonalosti"** (I. Ján 4, 12).

Trochu **iná je situácia v tejto oblasti medzi našou cirkvou a cirkvami katolíckymi (rím. a gr.-kat.). Obnova únie v r. 1968, ale i forma zavádzania únie do života,** je dôkazom toho, že nie každý myslí s ekumenizmom vážne a nie každý si predstavuje zjednotenie v súlade s Christovým učením. Lenže ani týmto sa všetko neskončilo Dokonca situácia vo vzťahoch medzi našimi a katolíckymi veriacimi na niektorých našich farnostiach je horšia ako pred II. vat. koncilom. **Neznášanlivosť, nedôvera, osočovanie, vysmievanie, kupovanie duší a iná špina hádže sa na hlavu pravoslávnych veriacich.** Ba dokonca i napriek zákazu prijatého na II. vat. koncile **niektorí veriaci i kňazi nazývajú pravoslávnych schizmatikmi.** (Rozhodnutie snemu hovorí, že pravoslávni sú najbližší bratia.)

Pravoslávna cirkev i veriaci odpúšťa našim bratom ich previnenia, robí to s radosťou a dejiny potvrdzujú, že takto učinila nespočetnekrát. **Chceme žiť v láske a naďalej spolupracovať.** Lenže, a práve tu je kameň úrazu, niektoré činy niekedy právom vzbudzujú akúsi nedôveru. **Neberte mi za zlé, ale môj úsudok z II. vat. koncilu, že kat. cirkev pod zjednotením rozumie návrat „odpadlíkov" pod vládu rímskeho pápeža, potvrdzuje beh každodenného života.** Na jednej strane hlásame ekumenizmus, **na strane druhej praktizujeme unionizmus,** ako nezákonnú formu prozelytizmu. Takáto forma nemá nič spoločného s ekumenizmom.

Že katolícka cirkev v spomínanej forme zjednotenia pokračuje a považuje ju svojím spôsobom za správnu, **potvrdzuje i vysielanie vatikánskeho rozhlasu.** Zoberme príklad z vysielania pre Ukrajincov (sv. liturgie s kázňou) z nedele 5. III. 1972 – večerné vysielanie.

Dalo by sa povedať (aspoň ja som tak rozumel), **že kázeň bola zameraná na Nedeľu pravoslávia.** Okrem iného autor chcel dokázať, že učenie kat. cirkvi je učením pravoslávnym. Svojím spôsobom dokazoval toto na základe učenia 7. vselenských soborov. **Lenže zabudol podotknúť, že učenie týchto soborov – snemov – presne dodržuje najmä pravoslávna cirkev a od tohto učenia sa nikdy neodklonila.** I keď skutočnosť potvrdzuje, že práve katolícka cirkev prijala rôzne novoty a praktiky, o ktorých Otcovia spomínaných snemov ani netušili. Zaiste, že tieto novoty prijala tiež na snemoch, ktoré neprávom nazýva všeobecnými, **lebo na nich nebola zastúpená celá Cirkev, ale iba cirkev rím.-katolícka.** Ako ďalší dôkaz uvádzal, že ak pravoslávna cirkev uznáva za svätých niektorých rímskych biskupov – pápežov, potom je logické, že aj ich viera bola pravoslávnou. (Za príklad mu poslúžil kalendár Ruskej prav. cirkvi, z ktorého citoval Gregora Dvojeslova, Leva a iných.) To isté však môže tvrdiť i cirkev pravoslávna, lebo i rím.-kat. uznávajú východných svätých, ako je J. Zlatoústy, Vasilij Veliký, Nikolaj a iní. Nezasvätenec by mohol povedať, že tu čosi nesedí. **Vec je však v naprostom poriadku, lebo spomínaní svätci žili pred rozdelením Cirkvi (pred r. 1054), teda v dobe, kedy bola iba jedna Cirkev.**

Za všetko najviac vari hovorí **fakt, že autor kázne nenašiel iný spôsob zjednotenia pravoslávnych s rím.-katolíkami iba formou únie.** Túto nielen vychvaľoval, ale neišlo mu do hlavy, prečo pravoslávni nechcú prijať úniu. Sám hovoril, **„že pravoslávni sa boja únie ako spravodlivý (svätý) hriechu."** V tomto prípade autorovi dávam za pravdu. Nech sám však uváži a porozmýšľa o tom, prečo. – **Veď kto sa nebojí násilnosti? Kto chce rozsievať a žiť v nenávisti?** Kto by sa nebál tragédie a krviprelievania? **Dejiny nás učia, koľko za svoju vieru pri zavádzaní únie pretrpeli naši pradedovia.** Ani sa to nedá opísať. **To čo sme prežili v rokoch 1968–69 bolo hrôzne a nikto si nepraje, aby to mal prežívať znovu.** A to bolo iba nepatrnou časťou, náznakom toho, čo prežívali naši pradedovia. Vari takáto forma zjednotenia je prijateľná, či dokonca kresťanská? **Alebo je to moderný, kat. cirkvou propagovaný ekumenizmus, alebo dialóg?** A dokonca netreba násilne vnucovať niekomu vieru a tvrdiť, že je lepšia, ale životom dokázať jej správnosť a Božský pôvod. Preto len potvrdím autorove slová, **že pravoslláv-**

ni sa boja únie. Boja sa jej preto, že už pomyslieť na ňu a na zrieknutie sa svojej viery je strašné.

A dokonca, **načo nám úniu, keď sám II. vat. koncil priznáva, že naše bohoslužby sú pôvodné a správne, kňazstvo právoplatné, tajiny právoplatné a záväzné, dokonca priznáva, že naša cirkev má i apoštolskú postupnosť (sukcesiu). Nič iného nám ku spaseniu ani nechýba.** A keďže toto všetko spomínané máme platné a správne, potom je správna aj naša viera.

Na záver treba iba dodať toľko, že naša sv. pravoslávna cirkev i jej veriaci **sú za spoluprácu, spolunažívanie v láske, za ekumenizmus, dialóg i zjednotenie, avšak s čistým úmyslom.** Bez vydierania a špekulácií, lebo toto sa prieči Christovej náuke, je nekresťanské i protiekumenické.

L. Fedor, duchovný

Povedali o pravoslávnej cirkvi

R. 1967 boli na návšteve u ruskej pravoslávnej cirkvi poprední rímskokatolícki duchovní z Československa, združení v organizácii Mierové hnutie katolíckeho duchovenstva. Členovia delegácie boli okrem iného dr. Josef Beneš, kanonik vyšehradský, Štefan Onderko, kapitulárny vikár košickej diecézy, prof. Korec, profesor Rímskokatolíckej bohosloveckej fakulty v Bratislave a iní. Vedúci delegácie Dr. Jozef Beneš v svojom liste redakcii Žurnálu moskovskej patriarchie" okrem iného píše:

„Úprimne si želajúc zjednotenie všetkých kresťanov, my, Slovania, máme predovšetkým na mysli zjednotenie s našimi pravoslávnymi bratmi. Nám, Slovanom, je drahá Bohorodička Panna, ktorú my vrele uctievame v svojich úprimných modlitbách a prosíme, aby vyprosila pre slovanských kresťanov mier, pokoj a jednotu, lebo ona je „matkou Slovanov". Naši spoloční vierozvestovia, slovanskí apoštoli sv. Cyril — Konštantín a jeho brat sv. Metod — Michal boli veľkými uctievateľmi Prečistej Bohorodičky a preto ich misijná činnosť medzi Slovanmi bola tak úspešná, lebo srdce každého Slovana inštinktívne miluje Matku Pána, Matku Vteleného Boha nášho Pána Isusa Christa. Mali sme príležitosť sa o tomto dokonale presvedčiť počas nášho pobytu vo vašej prekrásnej krajine. Nie je možné spočítať, koľko neobyčajných uctievaných a velebných ikon Spasiteľa, Bohorodičky a veľkých svätých mužov a žien sme mohli uctiť a poklonić sa im v katedrálach Moskvy, Zagorska, Leningradu, Pskova a Pečerskej lavry. Ale nielen to. Mohli sme sa zúčastniť slávnostných bohoslužieb v nedeľu v moskovských katedrálach, vo sviatok Pozdvihnutia Pánovho Kríža v Leningrade a s hlbokou úctou a nadšením pozorovať bohatstvo božskej Liturgie, ktorú pri veľkom počte slúžiacich v preplnenom chráme slúžil Vysokopreosvietený metropolita leningradský a ladožský Nikodim. Pozvanie Vysokopreosvieteného metropolitu predniesť kázeň bolo najlepším dôkazom pravej dôvery a bratstva v Isusu Christu a vrcholom pravého ekumenizmu".

P. T.

---

18. ODSTAVEC DEKRÉTU O EKUMENIZME NA ZÁVER POKRAČUJE:

„Keď toto všetko starostlivo uvážil, tento posvätný snem obnovuje to, čo bolo prehlásené minulými posvätnými snemami a Veľkňazmi rímskymi, že totiž k obnoveniu a uchovaniu spoločenstva a jednoty je treba „nevkladať už žiadne bremeno okrem týchto potrebných" — (Sk. XV. 28). Vrúcne si praje tiež, aby všetky pokusy za ponenáhle dosiahnutie jednoty v rozličných zriadeniach a formách života cirkevného boli zamerané zvlášť modlitbou a bratským dialógom strán náuky a naliehavejších potrieb úradu pastierskeho v našej dobe. Taktiež odporúča pastierom a veriacim cirkvi katolíckej priateľstvo s tými, ktorí už nežijú na Východe, ale ďaleko od vlasti, aby rástla s nimi bratská spolupráca v duchu lásky a s vylúčením každej hašterivej revnivosti. Keď toto dielo bude celým duchom podporované, potom posvätný snem dúfa, že padne múr medzi cirkvou východnou a západnou a dôjde k jednomu zostávaniu spočívajúcom na uholnom kameni, Isusu Christu, ktorý oboje učiní jedným (27)."

P. T.

Za mier

IV. VMZ O VIETNAME

Práve na základe skutočností odhalených v posledných mesiacoch máme viac než dosť dôkazov o tom, že táto krutá vojna odporuje nielen Božím zákonom, ale tiež morálnym normám a ľudskej dôstojnosti človeka. Použitie napalmových bômb, chemických a biologických zbraní je hrozným zločinom nielen proti vietnamskému ľudu, ale proti celému ľudstvu. Prvým a najnaliehavejším krokom je okamžité, úplné a bezpodmienečné stiahnutie vojsk z Indočíny.

Vietnamský ľud má nepopierateľné právo rozhodovať o svojom vlastnom osude bez akéhokoľvek zahraničného zasahovania a všetky diplomatické rozhodnutia o Vietname by mali túto slobodu zabezpečovať. Milióny kresťanov, mnohé cirkvi a ekumenické konferencie na celom svete často a opakovane vyjadrili svoje odsúdenie nekonečného krviprelievania v Indočíne. Mnoho kresťanov v USA sa aktívne zúčastňuje organizovania protestov proti vojne vo Vietname.

Kresťanská mierová konferencia na svojom IV. Všekresťanskom zhromaždení slávnostne potvrdzuje svoje dávnejšie stanovisko k tejto záležitosti a ubezpečuje ľud Vietnamu a Indočíny o tom, že podporuje ich spravodlivý zápas. Apeluje na kresťanské cirkvi, aby zvýšili svoju činnosť tak, aby tlak verejnej mienky bol silnejší a národy Indočíny mohli dosiahnuť dlhoočakávanej a zaslúženej slobody, nezávislosti a mieru.

KMK. V Budapešti zasadal vo februári t. r. Medzinárodný sekretariát KMK, ktorý pripravil zasadanie Pracovného výboru. Toto sa zišlo v marci v Indii. Bola prevedená regionálna konferencia v NSR a záp. Berlíne. V Holandsku bol ustanovený nový regionálny výbor KMK.

Z ústredia

● Dňa 17. 2. t. r. **navštívil vladyku metropolitu znovuzvolený patriarcha československej cirkvi husitskej dr. Miroslav Novák.** Blahoželal našej cirkvi k 20. výročiu autokefality. Vladyka metropolita mu zaželal veľa Božieho požehnania pri zastávaní významnej funkcie hlavy čs. cirkvi husitskej. Pri besede sa hovorilo o spoločných úlohách cirkví na ekumenickom a mierovom poli.

● **Dar cirkevnej knižnici v Prahe. Milou pozornosťou a zásluhou nášho krajana prot. Branka Císaňa,** profesora a inšpektora pôsobiaceho rad rokov úspešne v Belehrade, **bola naša eparchiálna knižnica obohatená** ďalšími dvoma vzácnymi knihami z **najnovšej edície srbskej pravoslávnej cirkvi.** Je to predovšetkým jubilejné **vydanie pamätníku k 50. výročiu obnovenia patriarchátu srbskej pravoslávnej cirkvi pod názvom „Srbská pravoslávna cirkev 1920—1970“,** ktorý bohato ilustrovaný predkladá čitateľom dejiny srbskej pravoslávnej cirkvi v troch dôležitých obdobiach za posledných 50 rokov. Je to obdobie veľkého rozkvetu cirkvi a jej organizácie v dobe medzi ukončením prvej a započatím druhej svetovej vojny, kedy bolo vybudovaných a obnovených vyše 750 chrámov a kaplniek.

Ťažké časy pre celú srbskú pravoslávnu cirkev nastali v dobe fašistickej okupácie a tzv. Slobodného štátu chorvatského. V okupovanom Srbsku vydali fašisti zákon, že za každého zabitého Nemca sa má zastreliť sto Srbov. Tak nastalo hromadné vyvražďovanie Srbov po stovkách a tisíckach (Kragujevac, Kraljevo, Skela, atď.). V **„Slobodnom štáte chorvatskom“** bola povolená len viera rímskokatolícka a mohamedánska. **Pravoslávni Srbi boli odsúdení na likvidáciu a tiež boli rôznymi najhroznejšími spôsobmi likvidovaní alebo deportovaní, pravoslávne chrámy boli zrušené.** Podľa úradnej štatistiky **boli beštiálnym spôsobom umučení traja pravoslávni biskupi a 217 duchovných osôb s rodinami, ženami a deťmi.** Státisíce pravoslávnych veriacich našlo svoju hroznú smrť v koncentračných táboroch (Jasenovac). **Aj maďarskí fašisti páchali na Srboch nevídané násilie** (Novi Sad, Čugur, Srboran, Titel, Džurdževo, atď.). Ani bulharskí fašisti nezostali pozadu v násilí proti Srbom. **To bolo najhoršie obdobie v živote srbskej pravoslávnej cirkvi.** Tretie obdobie, o ktorom píše kniha, je doba konsolidácie a vývoja pravoslávnej cirkvi po porážke fašizmu a oslobodení vlasti od r. 1945 Ťažké rany od **„bratov kresťanov“** sa ťažko hoja a niektoré sa nedajú nikdy zahojiť ani zabudnúť.

Druhá vzácna kniha, vydaná pod názvom **„Svätý Vasilije Ostroški-Divotvorca“** ako jubilejná edícia na pamiatku 300 ročného pôsobenia populárneho srbského národného svätca, je tiež bohato ilustrovaná a je súhrnom pojednaní o živote a diele sv. Vasilija, pravoslávneho biskupa záchumského, ktorý zomrel 12. mája 1671. Jeho zachovalé telo bolo prenesené do jaskyne pri chráme Uvedenia Presv. Bohorodičky pri Ostrohe v Čiernej Hore a čoskoro sa stalo dôležitým pútnickým miestom. Jeho kult sa rozšíril všade tam, kde žijú pravoslávni Srbi. V knihe sú podchytené i dejiny monastiera Ostrohu a je zdôraznený jeho význam pre kultúrny a cirkevnenáboženský život Čiernej Hory a ostatných srbských krajov.

Na záver ďakujeme i touto cestou milému o. prot. Branku Císařovi za jeho milú pozornosť a v jeho ďalšej neúnavnej práci mu želáme veľa úspechov.

Dr. KDS.

Zo života prešovskej eparchie

Porady a zasadania.

● Dňa 10. 5. **v Prešove zasadala Posvätná Synoda pravoslávnej cirkvi v ČSSR.** Na druhý deň, t. j. 11. 5. t. r. **zasadala Metropolitná rada pravoslávnej cirkvi.** Na svojom pravidelnom zasadnutí oba orgány riešili aktuálne otázky zo života pravoslávnej cirkvi u nás a vytýčili si plán práce pre ďalšie obdobie

● Dňa 19. 5. t. r. **sa konala schôdza arcidekanov,** kde títo boli oboznámení s výsledkami jednania najvyšších orgánov a prijali ďalšie úlohy, ktoré budú realizované na farnostiach.

Okresné pracovné porady duchovenstva.

● V priebehu mája a začiatkom júna **sa konali pracovné porady duchovných v jednotlivých okresoch.** Na poradách sa zúčastnili pracovníci Eparchiálnej rady na čele s Preosvieteným vladykom Nikolajom, biskupom prešovským. Prítomní boli tiež okresní cirkevní tajomníci. Jednalo sa o aktuálnych otázkach zo života na farnostiach, o konsolidačných otázkach, o mierovom hnutí u nás i vo svete, o veciach hospodárskych a iné. Takéto porady boli **25. V. v Lukove za okres Bardejov, 31. V. vo Vyšnom Mirošove za okres Svidník, 1. VI. v Humennom za okres Humenné a 2. VI. v Prešove za okresy Stará Ľubovňa, Poprad, Spišská Nová Ves, Banská Bystrica a Prešov.**

Uvoľnenie.

● **D. o. arcidekan M. Kopčík,** správca farnosti Bajerovce, bol dňom 15. IV. 1972 **uvoľnený z tejto funkcie a vymenovaný za ekonóma Úradu Eparchiálnej rady** v Prešove.

Vymenovanie.

● **D. o. Emilián Sičak,** absolvent PBF, **bol ako novokňaz dňom 15. IV. 1972 vymenovaný za správcu farnosti Čukalovce,** okr. Humenné.

Preloženie.

● **D. o. J. Mitrik,** správca farnosti Čukalovce, **bol dňom 15. IV. 1972 preložený na uprázdnenú farnosť Bajerovce,** okr. Prešov.

Vysvätenie.

● **Br. Andrej Fejo,** absolvent PBF, bol dňa 28. V. 1972 **vysvätený Preosvieteným vladykom Nikolajom na diakona** v chráme sv. Ducha v Stakčíne.

Archijerejské bohoslužby.

● Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, v sprievode d. o. prot. dr. A. Mihaľova, dekana PBF, **navštívil dňa 28. V. 1972 pravoslávnu farnosť Stakčín,** kde pri príležitosti chrámového sviatku v česť sv. Ducha odslúžil slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu. Spoluslúžili duchovní zo susedných obcí, ktorí spolu so svojimi veriacimi prišli osláviť veľký sviatok do Stakčína. Preosvietený vladyka pozdravil veriacich a zaželal im veľa síl, múdrosti a pevnej viery od Ducha svätého, Ducha pravdy.

Zasadanie regionálnej komisie KMK.

● Dňa 23.–24. V. 1972 **Preosvietený vladyka Nikolaj v sprievode d. o. prot. dr. A. Mihaľova, dekana PBF, a d. o. prot. M. Kernaševiča, arcidekana z Ladomírovej, sa zúčastnil na zasadnutí regionálnej komisie KMK v Brne,** ktorá riešila otázky mierového hnutia cirkví a ich prínos boju za mier v Indočíne a na celom svete.

Zo života michalovskej eparchie

TRADIČNÉ ODPUSTOVÉ BOHOSLUŽBY

● **Strážske.** Dňa 7. mája t. r. konali sa v Strážskom pravoslávne odpustové bohoslužby. **Spolu s miestnym duchovným d. o. Jánom Hatrákom slúžil d. o. J. Cap,** ktorý aj predniesol príležitostnú kázeň.

● **Ruský Hrabovec.** Dňa 7. mája na počesť sv. Juraja vykonal odpustovú slávnostnú bohoslužbu v miestnom chráme **d. o. prot. J. Choma, predseda misijného odboru ER, ktorý pozdravil veriacich v mene Preosvieteného vladyku Cyrila, biskupa michalovského.** V svojej kázni hovoril najmä o boji sv. Juraja za svoju vieru a poukázal na príklad, ktorý nám svojím životom dal. **Spoluslúžili d. o. Fedič, d. o. L. Fedor. Príležitostnú kázeň predniesol d. o. Haverčák.**

● **Bežovce.** Dňa 14. mája t. r. sa aj tu konali odpustové bohoslužby. **Kázal a slúžil d. o. prot. Iľjuk spolu s d. o. Mantičom.** Tunajší veriaci boli a sú tvrdo skúšaní vo svojej viere a nezabúdajú na slová sv. Písma: „..keby ste mali vieru a nepochybovali ste, keby ste povedali tomuto vrchu: zdvihni sa a hoď sa do mora. Stane sa" (Mat. 21, 21).

● **Falkušovce.** Dňa 14. mája t. r. oslávili tu svoj chrámový sviatok spolu s veriacimi z okolia. **Bohoslužby vykonal miestny duchovný d. o. J. Lovič spolu s duchovnými z okolia.**

● **Hažín.** Toho istého dňa sa konali odpustové bohoslužby aj v Hažíne na počesť Nanebevstúpenia Pána nášho Isusa Christa. **Slúžil d. o. J. Choma, d. o. Koco a d. o. Š. Ciba,** ktorý predniesol príležitostnú kázeň.

● **Zempl. Hradište.** Dňa 14. mája oslávili tu odpust naši pravoslávni veriaci **spolu s d. o. arcidekanom trebišovským P. Semancom, d. o. Kačalom, d. o. Bilým a s miestnym duchovným d. o. M. Sedlickým,** ktorý už netrpezlivo a dlho čaká, kedy bude môcť bývať na svojej farnosti, na ktorú je riadne so súhlasom cirkvi i štátu ustanovený.

● **Cejkov.** Dňa 21. mája t. r. sa tu konali odpustové bohoslužby. Pravoslávni veriaci si po tvrdej skúške vydýchli a chceli by žiť v kľude a v znášanlivosti. Preto **si pozvali v deň Zostúpenia sv. Ducha aj svojho arcipastiera Preosvieteného vladyku Cyrila, ktorý im spolu s duchovenstvom odslúžil slávnostné archijerejské bohoslužby.** Preosvietený vladyka Cyril vo svojom príhovore povedal, že sa vždy modlil a bude sa modliť k Duchu svätému, k sv. Trojici, aby posilnila pravoslávnych veriacich v Cejkove vo viere a za to, aby mohli žiť v pokoji, pracovať pre blaho cirkvi i našej spoločnosti.

● **Úbrež.** Dňa 21. mája t. r. tu odpustové bohoslužby **odslúžil d. o. J. Frický, ktorý aj kázal na tému sviatku. Spoluslúžil d. o. J. Mantič.** Úbrež je jedna z dedín, ktorá si dokázala aj napriek 300 rokov trvajúcej gréckokatolizácie zachovať mnohé viditeľné znaky po svojich pravoslávnych predkoch. **Veľký lomený trojramenný kríž na ikonostase o tom svedčí práve** tak, ako také isté kríže na iných bohoslužobných predmetoch. Dnes tu náboženský život plynie tak, ako pred rokom 1968.

● **Lastomír.** Dňa 21. mája, v deň chrámového sviatku tu **odpustové bohoslužby odslúžil d. o. J. Holonič. Spoluslúžili d. o. J. Hatrák a miestny duchovný d. o. J. Cap.** Aj v tejto obci žijú dobrí ľudia. Nebolo tu hádok kvôli náboženstvu, ani nenávisti, čo je akiste dobrou vizitkou pre veriacich všetkých vierovyznaní, ktorí tu žijú, ako aj pre miestnych kňazov evanjelického pána seniora i pravoslávneho arcidekana.

● **Michalovce.** V katedrálnom chráme Sv. Ducha v Michalovciach sa **dňa 21. mája konali odpustové bohoslužby.** Prišli veriaci nielen miestni a z okolia, ale aj z Trebišovského, Humenského a iných okresov, ctitelia pravoslávia. **Sv. liturgiu slúžil d. o. prot. Iľjuk a d. o. M. Kopčík spolu s predstaveným katedrálneho chrámu d. o. Št. Horkajom.** Kázal d. o. prot. Iľjuk na tému: **„Tak ako telo bez duše je mŕtve,**

tak aj cirkev Christova bez sv. Ducha je mŕtva". Aj bratia kantori v ten deň siahli po tých najkrajších klenotoch ľudového cirkevneslovanského spevu, ktorý dojímal až k slzám. Bol to krásny sviatok.

● **Dňa 10. mája 1972 zišli sa na ER v Michalovciach členovia revíznej komisie,** ktorí previedli revíziu hospodárenia Úradu Eparchiálnej rady v Michalovciach.

● Toho istého dňa sa **zúčastnil Preosvietený vladyka Cyril,** biskup michalovský, **na zasadnutí Posvätnej synody pravoslávnej cirkvi v Prešove a na druhý deň aj zasadnutia Metropolitnej rady.**

● Dňa 23. a 24. mája 1972 sa za michalovskú eparchiu **zúčastnil Preosvietený vladyka Cyril Regionálnej konferencie KMK v Brne,** spolu s d. o. prot. J. Chomom, ktorý zastupuje riaditeľa ER počas jeho liečenia.

Zo života zahraničných pravoslávnych cirkví

● Švédsko: *Roku 1961 mala tunajšia pravoslávna cirkev 10 000 príslušníkov. V priebehu desiatich rokov vzrástol počet na 40 000 pravoslávnych veriacich.*

● Rumunsko: *Vlani navštívil patriarcha Justinián grécku, ruskú, bulharskú pravoslávnu cirkev. Bol tiež v Egypte a v Etiopii. Ekumenická delegácia cirkví z Rumunska bola na návšteve vo Fínsku. Rumunskú cirkev navštívil antiochijský patriarcha Eliáš VI. — Do prvého ročníku Teologického inštitútu v Bukurešti bolo prijatých 123 poslucháčov. Na seminári študuje 215 žiakov, v Sibiu je na inštitúte 710 poslucháčov. Zo zahraničia študuje na inštitútoch 12 poslucháčov. — Štvrťročne sa konajú duchovenské besedy, venované vnútorným otázkam cirkvi, jej účasti na budovaní krajiny a jej mravnému vedeniu veriacich; nezabúda sa ani na otázky vytvorenia podmienok pre spoluprácu a bezpečnosť národov.*

NA NAŠU PRAVOSLÁVNU TLAČ TENTORAZ PRISPELI TÍTO NAŠI PRIAZNIVCI:

Barbora Vasiľová, *Zempl. Hradište Kčs 100.—*, Pravoslávny farský úrad Lomné, *50.—*, Michal Jambrik, *Švermovo, 60.—*, pravoslávni veriaci z Petrovej *Kčs 117.—*, vd. Jolana Koncová, *Hnojné okr. Michalovce, 15.—*, Mária Vackovská, *Porúbka 5.—*, Mária Kopíková, *Porúbka pri Sobr., 20.—*, Juraj Stripaj, *Porúbka, okr. Michalovce 20.—*, bohuznáma rodina *z Bačkova 10.—*, Mária Pulatašová, *Adidovce, 20.—*, Mária Kršňaková, *Švermovo 30.—*, *Pravoslávny* farský úrad Ladomírová *Kčs 400.—*, *bohuznámi* veriaci z okresu Stará Ľubovňa *180.—*.

Štedrým darcom vrelá vďaka a Pán Boh zaplať!

Ďalších darcov uverejníme v budúcom čísle našich časopisov.

Rôzne

● *Od októbra 1967 jestvuje pri Posvätnej Synode gréckej pravoslávnej cirkvi úrad pre-misie, ktorý uverejnil správu o nákladoch na misijnú činnosť. Za tri roky venovala grécka pravoslávna cirkev 2,987,794 drachiem na misie vo východnej Afrike, predovšetkým v Keni a Ugande. Východná Afrika patrí pod irinoupolisskú metropóliu alexandrijského patriarchátu. Menší obnos bol určený na pravoslávne misie v Južnej Kórei. Každý rok počas Veľkého postu organizuje Posvätná synoda „týždeň misií".*

(Episkepsis)

● *Vláda Kene darovala alexandrijskému patriarchátu pozemok s rozlohou 7 ha nachádzajúci sa blízko hlavného mesta na stavbu pravoslávneho bohosloveckého seminára. Základný kameň seminára položil arcibiskup Makarios z Cypru.*

(Episkepsis)

● *Do monastiera v Betánii vstúpila ako novicka mladá pravoslávna Škótka. V pustovni Osios Chariton, ktorá sa nachádza v rokli v judskej púšti už niekoľko rokov vedie asketický život mladá pravoslávna Viedenčanka, menom Johanna.*

(Episkepsis)

● *Až doposiaľ nadobúdali kandidáti na kňazstvo bohoslovecké vzdelanie ruskej pravoslávnej cirkvi na dvoch stupňoch, na seminároch a na akadémiách v Leningrade a v Moskve a na seminári v Odese. Biskup vikár Makarij z moskovského patriarchátu, pôsobiaci v USA, oznámil, že v Sovietskom zväze bol zriadený aj tretí stupeň bohosloveckého vzdelania. Jedná sa o postgraduálne štúdium, ktoré umožní hlbšie štúdium liturgiky, patristiky, homiletiky atď. Kandidáti na tento stupeň musia mať ukončené štúdium na dvoch predchádzajúcich stupňoch. V besede na michiganskej univerzite biskup Makarij uviedol, že v tejto dobe je na seminároch a bohosloveckých akadémiách v Sovietskom zväze zapísaných asi 1000 mladých ľudí a že o každé miesto na seminároch sa uchádzajú traja alebo štyria kandidáti na kňazstvo. To znamená, že záujem o duchovnú činnosť má približne 3000 až 4000 mladých ľudí ročne.*

(Episkepsis)